

Bilten

- * Uvod
- * Opšte aktivnosti
- * Aktivnosti Programa za Kontinuirane Obuke (PKO)
- * Aktivnosti Programa za Početne Obuke (PPO)

*

Maj 2020

Uvod

Kao rezultat okolnosti koje je stvorila pandemija COVID-19 i mere koje je preduzela Vlada Republike Kosovo, Akademija Pravde je nastavila sa aktivnostima redizajnirajući aktivnosti obuke u kontinuiranoj i početnoj obuci u skladu sa zahtevima ZOOM platforme.

Tokom maja meseca, pored aspekta obuke, sprovedene su i druge aktivnosti sa posebnim naglaskom na sastanke osoblja, sastanke sa trenerima i raznim saradnicima Akademije, online rad od kuće putem elektronskih sred-

stava i komunikacija.

Pored toga, ovaj bilten u narednim odeljcima odražava opšte aktivnosti u cilju sprovođenja programa obuke, aktivnosti koje sprovodi Program Kontinuirane obuke određen u skladu sa temama obuke, njenim trajanjem i korisnicima, kao i aktivnostima Programa početne obuke prema sesijama i modulima obuke.

Opšte aktivnosti

Međunarodna pravna saradnja-građanska oblast

Tokom maja meseca, u saradnji sa saradnicima i partnerima AP, održani su virtuelni sastanci za konkretizaciju aktivnosti za razvoj i sprovođenje programa obuke. U toj svrhi održan je virtuelni sastanak sa predstavnicima OEBS-a, u vezi sa njihovom spremnošću da pružaju podršku AP u razvoju i unapređivanju nastavnog plana i programa za pravno pisanje vezano za optužnice tužilaca. Tokom sastanka dogovoreno je da će OEBS angažovati tri međunarodna konsultanta koji će pomoći u pripremi modula za obuku, kao i modula za TT. Takođe, tri trenera iz AP (dva tužioca i jedan sudija) će pomoći međunarodnim konsultantima u sprovođenju ovog projekta.

Nakon toga održan je virtuelni sastanak sa predstavnicima UNDP-a, na kome se razgovaralo o obliku saradnje u podršci Specijalnog odeljenja Osnovnog suda, kao i mogućnostima saradnje u izradi nastavnog plana i programa u oblasti diskriminacije.

AP je nastavila komunikaciju sa nemačkom organizacijom za razvoj IRZ, gde je organizovan Webinar o osnovama prava i politike Evropske Unije, gde će predavač na ovom seminaru biti: Prof. Dr. Jan Bergmann, Predsedavajući Senata Visokog Upravnog suda u Baden-Württemberg. Dalja diskusija i koordinacija sa projektom EK KOSEJ, u izradi i razvoju nastavnog plana i pro-

grama za upravljanje sudovima i tužilaštvima, nastavljen je tokom maja, uglavnom putem elektronske komunikacije u cilju bolje koordinacije. KOSEJ se obavezao da će pružati podršku AP, mrežnim softverom koji omogućava procenu potreba za obukom, prvobitno za pokazatelje CEPEJ-a, a zatim za ostale potrebe.

OPDAT je preporučio da KOSEJ preuzme vodeću ulogu za deo modula upravljanja tužilaštvom, dok će predstavnici OPDAT-a pružati podršku i pomoć.

Pored toga, nastavljeno je sa dostavom upitnika Odeljenju za Teška krivična dela, proces koji podržava OPDAT, koji ima za cilj da prikupi informacije od rukovodilaca odeljenja u vezi sa procenom i analizom kapaciteta AP, kroz SWAT metodologiju. Svrha ove analize je da pomogne AP u prepoznavanju potreba, poboljšanju metodologije za procenu potreba za obukom, kao i procenu strukture programa obuke.

Aktivnosti Programa za Kontinuirane Obuke (PKO)

Specijalizovani Program Obuke - Pranje novca – Sesija I

---

6 i 7 maja 2020, Akademija Pravde, u okviru Programa Kontinuirane Obuke, na platformi ZOOM sprovela je obuku na temu „Specijalizovani Program Obuke - Pranje novca - sesija I“.

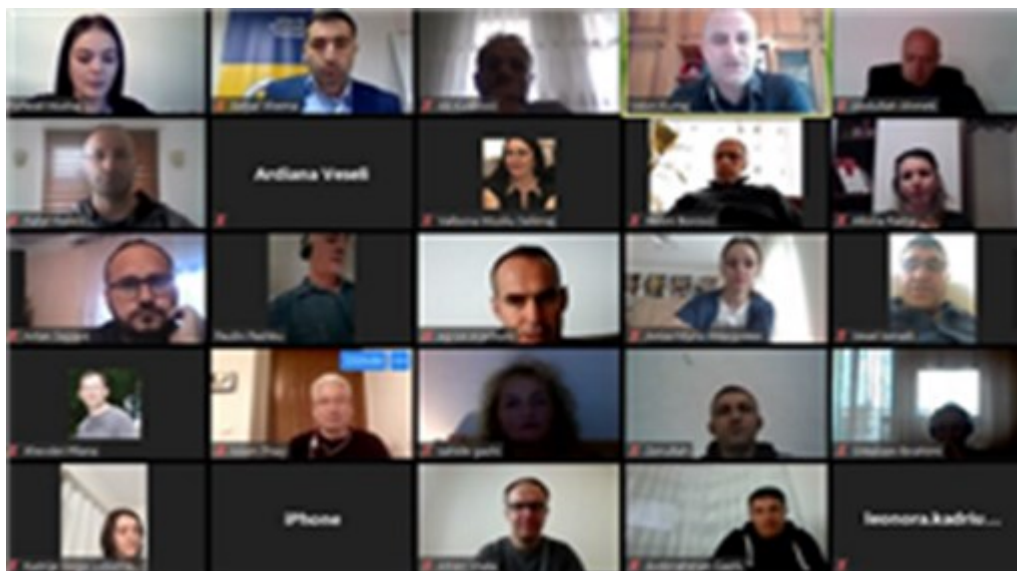
Svrha ove obuke bila je unapređivanje znanja o međunarodnoj saradnji u najuspešnijoj istrazi, prikupljanje dokaza i problematičnih pitanja koja se u praksi pojavljuju u slučaju istrage i suđenja o pranju novca i povezanim krivičnim delima.

Povodom ove obuke govorilo se o pranju novca, među kojima je istaknuto da je to proces sakrivanja izvora novca koji potiče iz kriminalnih aktivnosti. Dalje je navedeno da uglavnom uključuje konverziju krivičnih prihoda u pravni oblik, uključujući prikupljanje, obradu i analizu

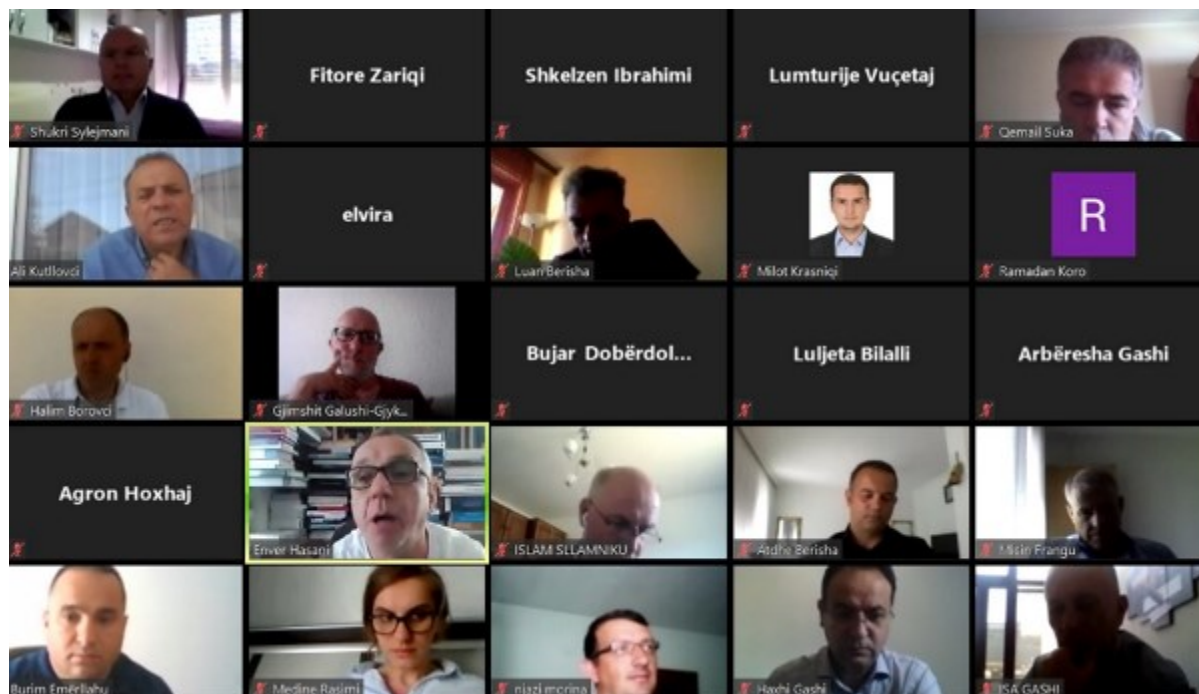
finansijskih podataka kako bi se ti finansijski podaci kvalifikovali kao dokaz. Unapred je posvećena pažnja istrazi velikih razmera pranja novca, poreskih i carinskih krivičnih dela, uključujući nacionalnu i međunarodnu saradnju, što je u praksi više nego potrebno za istragu i krivično gonjenje ovih krivičnih dela koja predstavljaju rizik za razvoj. ekonomski od zemlje.

Metodologija obuke zasnovana je na interaktivnim diskusijama učesnika obuke i trenera.

Korisnici ove obuke bili su sudije iz Apelacionog Suda, sudije i tužioci osnovnog nivoa iz različitih regiona Kosova.

Glavni pretres i dokazna sredstva

13-14 maja 2020.godine, Akademija Pravde je u sklopu Programa za Kontinuirane Obuke, u saradnji sa projektom EU: “Podrška Građanskom Zakoniku Faza 2”, je organizovala obuku na temu: “Glavni pretres i dokazna sredstva”.

Zbog nemogućnosti održavanja klasičnih obuka, ova obuka je održana na virtuelan način putem elektronske platforme Zoom Pro. Obuka je održana uživo u trajanju od 2 dana. Prvi dan je održan 13.05.2020.godine od 13:00-15:30h, a drugi dan je održan 15.05.2020.godine od 13:00-15:30h.

Cilj ove obuke je usavršavanje znanja sudija u vezi tematike glavnog pretresa i dokaznih sredstava.

U toku ova dva dana obuke su obrađene sledeće teme: Saziv i održavanje glavnog pretresa, Dokazna sredstva i prikupljanje dokaza; Vrste

dokaznih sredstava u parničnom postupku i Teret dokazivanja u parničnom postupku kao i osiguravanje dokaza.

U obuci je naglašeno da je glavni pretres najvažnija etapa u parničnom postupku, centar najvažnijih proceduralnih dešavanja jer sa gledišta dokaznog postupka na glavnom pretresu se verifikuju tvrdnje i teze stranaka i potvrđuje se proceduralni materijal na osnovu kojeg se izrađuje presuda. ZPP određuje dužnosti parničnih stranaka da dokazuju činjenice na osnovu kojih zasnivaju svoje zahteve i tvrdnje. Dokazivanje obuhvata sve činjenice koje su važne za donošenje odluke, dok sud odlučuje koji dokazi će biti uzeti u obzir u cilju utvrđivanja odlučujućih činjenica.

Na obuci je izdvojeno mišljenje da se ZPP-om na snazi određuje red preduzimanja proceduralnih postupaka, uključujući i red uzimanja dokaza, nakon toga se određuje postupak za davanje iskaza od strane svedoka, veštaka i stranaka. Takođe je u toku obuke razrađen postupak koji se odvija na glavnom pretresu u vezi načina dokazivanja jer su se u sudskoj praksi pojavile poteškoće u postupku dokazivanja.

Od posebnog značaja je takođe bila obrada pitanja sa građanskim elementima koja su tretirana u Ustavnom Sudu, ili ona pitanja koja se tiču sudija Republike Kosova, kada se zna da su odluke Ustavnog Suda konačne i sprovode se bez mogućnosti prigovora. Ovde je fokus bio na standardima koje sprovodi Ustavni Sud Kosova u vezi pitanja koja su vezana za glavni pretres, glavnim proceduralnim načelima i ostalim proceduralnim kategorijama praćenim i tumačenjima ESLJP-a u Strazburu na tu tematiku. Posebno su razrađeni zahtevi i garancije

koje sadrži Ustav Kosova i Evropska Konvencija za Ljudska Prava u vezi načela pravednog suđenja i sprovođenja istog u redovnoj sudskoj praksi i praksi Ustavnog Suda za pitanja sa građanskim elementima u Republici Kosovo.

U toku ove obuke su korišćene kombinovane metode predavanja, uključujući teorijska i praktična objašnjenja praćena primerima iz sudske prakse gde su učesnici u toku cele obuke bili aktivni.

Korisnici ove obuke su bile: Sudije Apelacionog Suda kao i sudije i tužioci osnovnog nivoa iz različitih regija Kosova.

Posredovanje u Građanskom, Krivičnom i Privrednom aspektu

20 - 21 maja 2020, Akademija Pravde u okviru Programa Kontinuirane Obuke, u saradnji sa USAID programom - Komercijalna Pravda, koji sprovode CHECCHI and COMPANY, provela je obuku na temu „Posredovanje u Građanskom, Krivičnom i Privrednom aspektu“.

Svrha ove obuke bila je unapređivanje stručnog znanja sudija, tužilaca i drugih pravnih stručnjaka odredbama Zakona o Posredovanju i njihovoj pravednoj primeni u praksi, a što direktno rezultira smanjenjem predmeta u sudovima i tužilaštvima.

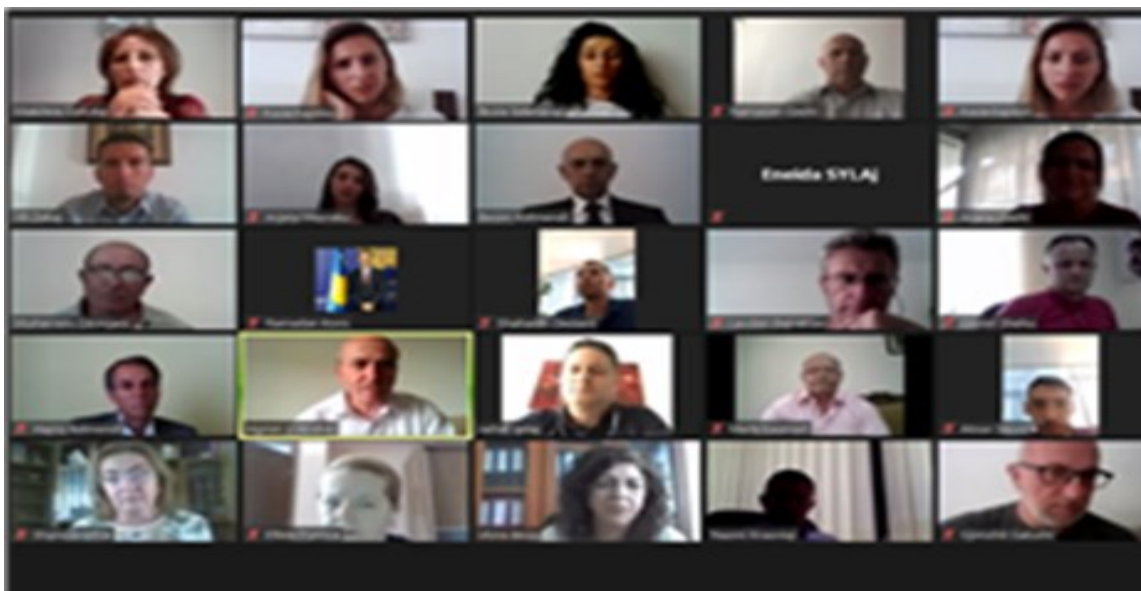
Tokom ove On-line obuke na platformi Zoom, posredovanje je tretirano kao alternativni oblik rešavanja sporova između strana, koji se uspešno uspeva oduprijeti vremenu, što se smatra prednostom ovog procesa, više nego sudski slučajevi. Obuka se fokusira na

probleme koji se u praksi susreću za sudije, tužioce, kao i osoblje sudova i tužilaštava kako bi lakše identifikovali odgovarajuće slučajeve koji se mogu uputiti na posredovanje.

Pored toga, diskutovano je i adresirano principi posredovanja, pokretanje postupka posredovanja, obavezno posredovanje, postupak i obaveze sudija, razvoj postupka posredovanja, sporazum o posredovanju i njegovi efekti, prava i obaveze strana u postupku posredovanje.

Metodologija obuke zasnovana je na interaktivnim diskusijama učesnika i trenera.

Korisnici ove obuke bili su Sudije, tužioc, stručni saradnici i posrednici iz regiona Đakovice i Prizrena.

Sudski postupak u slučajevima naknade štete i kriterijumi za ocenu

---

26 – 27 maja 2020, Akademija Pravde organizuje obuku u saradnji sa projektom EU - „Podrška građanskom zakoniku Faza 2“ na temu: „Sudski postupak u slučajevima nadoknade štete i kriterijumi procene“ u okviru PTV- the the Zbog klasičnog treninga, ovaj trening se održavao praktično putem elektronske platforme Zoom Pro. Obuka se održavala dva dana uživo, prvi dan 26.05.2020 od 13: 00-15: 30 i drugi dan 27.05.2020 od 13: 00-15: 30.

Svrha ove obuke bila je unapređivanje znanja sudija o temi sudskog postupka u slučajevima nadoknade štete i kriterijuma procene.

U toku dva dana obuke obrađene su sledeće teme: Predmeti prava u slučajevima nanošenja štete, Osiguranje od autoodgovornosti i Osiguranje radnika na radu, TPL polisa osiguranja i limiti pokrića, Zahtev za naknadu štete, Nagrada materijalne i nematerijalne štete iz polise osiguranja, Kriterijumi za procenu štete, Pravo na iznajmljivanje i regresiranje štete.

U obuci je naglašeno da u sudskoj praksi najveći broj sporova za naknadu štete predstavlja sfera štete nastale u saobraćaju i kao posledica povreda na radu. Fokus obuke je bio na načine kako da se reši šteta, nadoknada štete, razlozi odgovornosti i regres u slučajevima osiguranja, a zatim preduzimanje neophodnih mera od poslodavca da obezbede radne uslove za radnike, uključujući kriterijume za procenu oštećenja u tim slučajevima.

Obuka je pružila sudsku praksu i evropske i međunarodne standarde u slučajevima odštete. Zatim su razrađena dobra iskustva i prakse država u regionu u slučajevima nadoknade štete, dekomponujući kriterijume za procenu koji se koriste u tim slučajevima. Takođe je naglašeno da je sudska praksa relativno razvijena na ovu temu, ali veliki broj predmeta na sudovima na Kosovu, dinamika povećanja broja predmeta podnetih naknade uticali su na razlike u sudskoj praksi, naročito u pogledu kriterijuma. za utvrđivanje visine štete, posebno nematerijalne štete. Stoga je rasprava o svim aspektima naknade štete kao materijalno pravnog izvora odnosa obaveza u obuci bila u funkciji objedinjavanja sudske prakse i poboljšanja kvaliteta.

U treningu je takođe bilo korisno da se pozabave pitanjima koja su vezana za predmet sudskog postupka u slučajevima nadoknade štete i kriterijumima procene koji su rešeni u Ustavnom Sudu. Ovde je fokus bio na standardima koje primenjuje Ustavni sud Kosova u slučajevima u vezi sa sudskim postupcima u slučajevima nadoknade štete, praćenim tumačenjima ESLJP-a u Strazburu na ovu temu i kriterijumima za ocenu u vezi sa pravima i sastavljanje sudskih odluka u pravičnom postupku u skladu sa članom 31 Ustava Kosova i članom 6 EKLJP.

.Tokom ove obuke korišćene su kombinovane metode objašnjavanja, uključujući teorijska i praktična objašnjenja, praćene primerima iz sudske prakse i diskusijama o tome kako doneti odlučnu odluku o konkretnim slučajevima.

Korisnici ove obuke bili su sudije Apelacionog Suda i Osnovnih Sudova iz svih regiona, kao i administrativno osoblje iz regiona Peć.

Zaštita prava dece bez roditeljskog staranja i u slučajevima promene njihovog statusa

---

29-30 maja 2020.godine je Akademija Pravde organizovala obuku u saradnju sa projektom EU-“Podrška Građanskom Zakoniku Faza 2”, na temu: ”Zaštita prava dece bez roditeljskog staranja i u slučajevima promene njihovog statusa” u sklopu PKO-a. Ova obuka je održana virtuelnim putem, putem elektronske platforme Zoom Pro uživo i trajala je 2 dana. Prvi dan obuke je bio 29.05.2020. od 13:00-15:30 časova i drugi dan 30.05.2020. od 13:00-15:30 časova.

Cilj ove obuke je bilo usavršavanje znanja sudija u vezi tematike zaštite prava dece bez roditeljskog staranja i u slučajevima promene njihovog statusa.

U toku ova dva dana obuke su tretirane sledeće teme: Zaštita prava dece bez roditeljskog staranja; Usvajanje, Materinstvo, Očinstvo; Načini i metode komuniciranja suda sa decom u sudskom postupku; i Zaštita prava dece u postupku suprotstavljanja i dokazivanja očinstva ili materinstva i načelo najboljeg interesa deteta.

U toku obuke su razrađena pitanja u vezi zaštite prava dece bez roditeljskog staranja, kao i načini posebne zaštite ove dece koje su regulisani Porodičnim Zakonom, pozivajući se na Konvenciju za Dečija Prava. Takođe je diskutovano o načinu i metodama komuniciranja suda sa decom u sudskom postupku, načelu najboljeg interesa deteta, ulozi suda i starateljskog organa u postupcima koji se bave zaštitom prava dece bez

roditeljskog staranja i u slučajevima promene njihovog statusa.

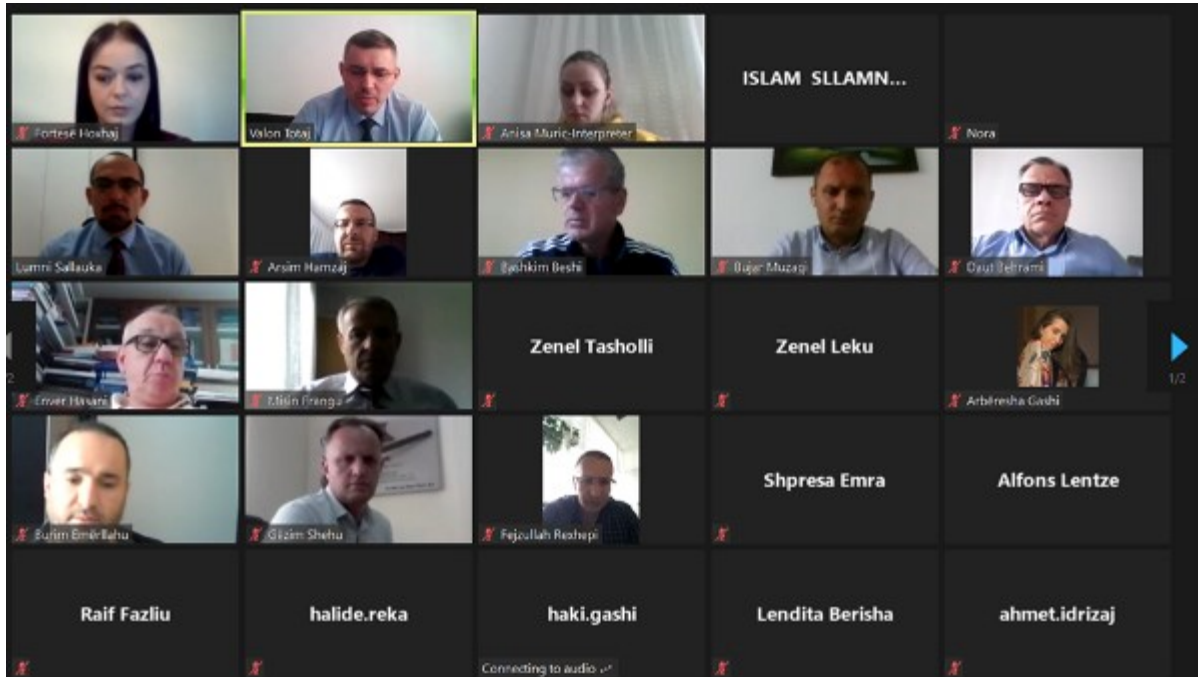
U obuci je takođe tretirano zakonodavstvo za zaštitu prava dece u našoj zemlji i sudska praksa je poređena sa međunarodnim standardnim za zaštitu dece, a posebno sa Konvencijom za Dečija Prava i otuda su predstavljene najbolje prakse za zaštitu dece iz zemalja iz regije kao i iz prakse ESLJP-a.

Putem uporedne analize su takođe pružene preporuke, posebice o aktivnoj ulozi koju mora imati sud u slučajevima kada su deo procedure maloletna lica. Cilj je bio da sudije i ostali kadar koji je uključen u postupak kada je neophodna zaštita prava dece budu u stanju da sa najvišom profesionalnom nadležnosti i sprovodeći najviše domaće i međunarodne standarde pružaju zaštitu prava prema načelu najboljeg interesa maloletnog lica, načela koja trebaju prevladati u svakom slučaju i postupku.

Fokus je takođe bio i na standardima koje sprovodi Ustavni Sud Kosova u pitanjima koja su vezana za ovu tematiku praćeni i tumačenjima ESLJP-a u Strazburu u odnosu na ljudska prava kao i na izradi sudskih odluka u pravednom postupku srazmerno članu 31 i 53 Ustava Kosova i članu 6 i 8 EKLJP-a.

Tokom obuke su korištene kombinovane metode predavanja, uključujući teorijska i praktična objašnjenja, praćena primerima iz sudske prakse i diskusijama o načinu donošenja zaslužnih odluka za konkretne slučajeve.

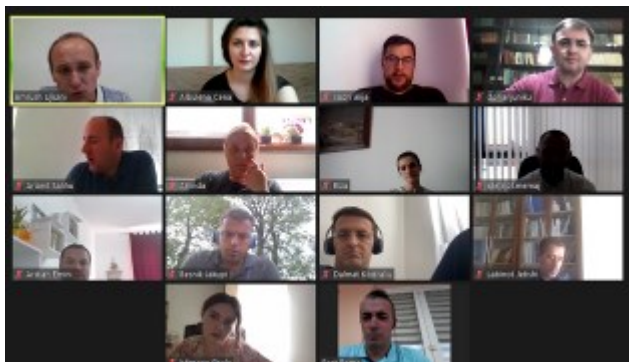
Korisnici ove obuke su bile sudije iz Apelacionog Suda i osnovnih sudova (građanski odsek) i pravni službenici.

Aktivnosti Programa za Početne Obuke (PPO)

Aktivnosti sprovedene tokom aprila u okviru početne obuke za novoimenovane tužioce

Tokom maja meseca, teorijska obuka je sprovedena u virtuelnom obliku putem online platforme ZOOM.

Prema programskom planu sprovedene su obuke iz relevantnih modula.

U okviru teorijske obuke za novoimenovane tužioce, sprovedeno je deset (10) sesija obuke iz modula: Lične i interdisciplinarne veštine i Nacionalni i međunarodni pravni poredak.

Iz pod-modula: “Upravljanje predmetima” za novoimenovane tužioce sprovedene su tri (3) sesije obuke, gde su obrađene sledeće teme: Menadžment (upravljanje) i karakteristike upravljanja, planiranje kao glavna funkcija upravljanja, dokazi, izvori i njihovo prikupljanje i istražni dosije, održavanje spisa predmeta i kompilacija dosijea putem elektronskog obrasca “Smil”.

U okviru pod-modula: “Profesionalna etika” sprovedeno je šest (6) sesija obuke na kojima su novoimenovani tužiocima imali priliku da steknu nova saznanja o Kodeksu ponašanja i etike i značaju njegove primene u pravosudnom sis-

temu, nepristrasnost – sadržaj i pravne vrednosti ovog načela. Pored toga, obrađena je zabrana zloupotrebe poverljivosti podataka, društveni kontakti sa advokatima, članovima porodice i rodbinom i neophodnost hitnih mera za isključenje ili odricanje od preispitivanja slučaja – obaveštavanje strana o opštim činjenicama i načelima etike i profesionalnog ponašanja za tužioce i sudije porotnike, nezavisnost i nepristrasnost u profesiji, aktivnosti – tužilačke i ne tužilačke odgovornosti. Posebna pažnja posvećena je i obrazovanju i obuci tužilaca – specifičnom zadatku i načelu etike, kao i zaštiti osumnjičenih, žrtava i svedoka – specifičnom načelu tužilačke etike.

Takođe, jedna (1) sesija obuke je sprovedena u okviru pod-modula: “Pravo EU-a”, kojom prilikom učesnici su stekli nova saznanja o evropskom nalogu za hapšenje, mandatu, funkciji i sudskoj reviziji u Evropskoj Uniji.

Povodom ovih obuka, tužiocima su imali priliku da detaljno razmotre elemente oko pokrivenih tema postavljajući pitanja praćena raznim primerima na koje nailaze tokom stručne prakse.

U ovom periodu novoimenovani tužiocima nisu sprovedeli praktičnu obuku u tužilaštvu.

Početnu obuku pohađaju 12 novoimenovanih tužilaca generacije VIII.

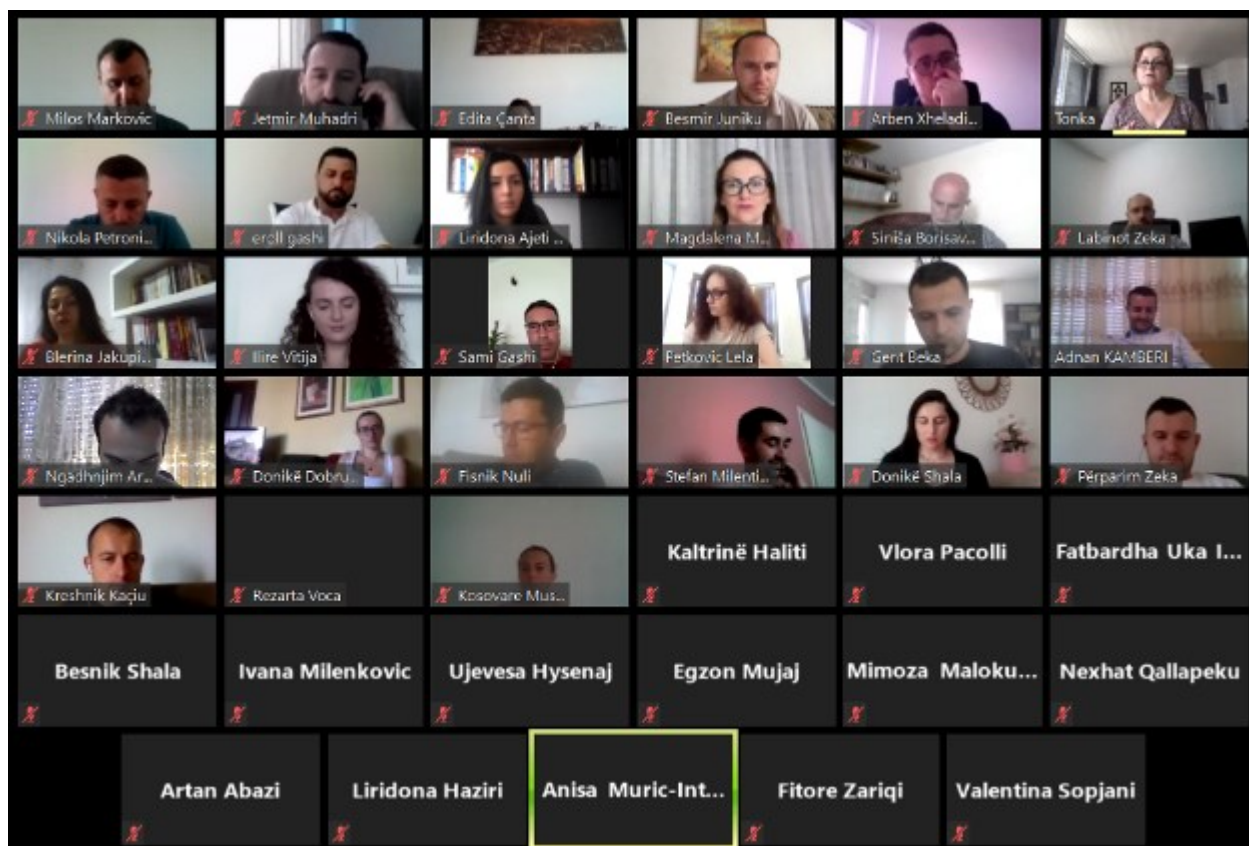
Održane aktivnosti u sklopu početnih obuka za novoimenovane sudije

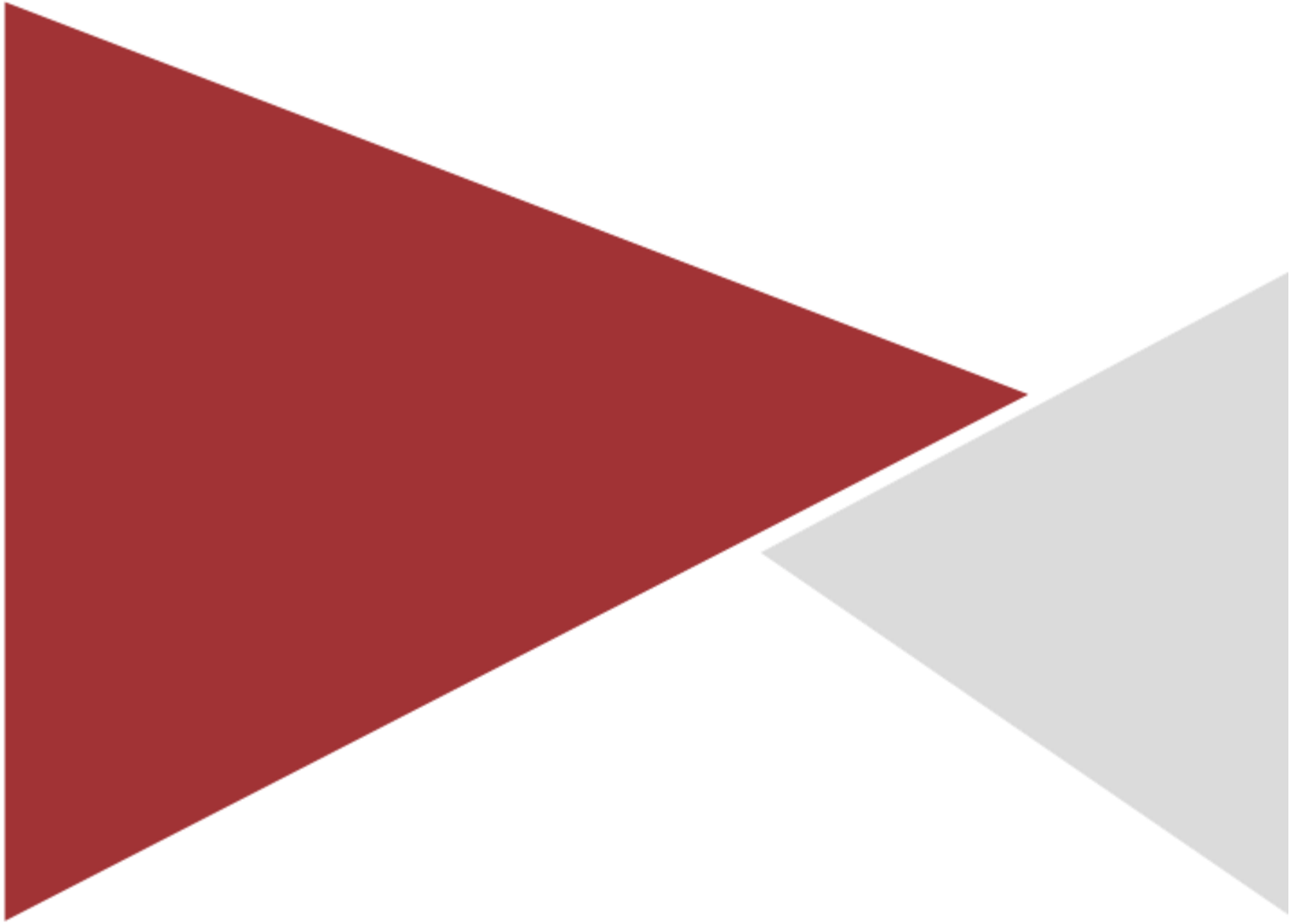
Tokom maja meseca, sudije su nastavile sa realizacijom teorijske obuke putem online platforme “Zoom” prema kalendaru obuka. U okviru teorijske obuke za novoimenovane sudije održano je osam (8) sesija obuke u okviru pod-modula: Zakonik o Krivičnom postupku.

Iz pod-modula “Svedoci i oštećeni u krivičnom postupku” održane su tri (3) sesije obuke, na kojima su sudije informisane o: Zaštićenim svedocima i svedocima saradnicima, zabrana postavljanja pitanja koja mogu otkriti identitet, pristup oštećenog i branioca žrtve u spisima predmeta, preinačenje konačne presude u vezi sa imovinsko-pravnim zahtevom i merama za privremeno postavljanje imovinsko-pravnog zahteva usmeren protiv trećih lica.

U okviru pod-modula “Okrivljeni u krivičnom postupku” sprovedeno je pet (5) sesija obuke, na kojima su novoimenovane sudije imali priliku da steknu nova saznanja: Okrivljeni kao predmet krivičnog postupka, izjava okrivljenog kao dokaz, prava i obaveze okrivljenog tokom krivičnog postupka, položaj okrivljenog nakon podnošenja i tokom postupka utvrđivanja optužnice, okrivljeni tokom rasprave i pravo na korišćenje pravnih lekova i okrivljeni tokom kratkog postupka i postupka međunarodne pravne pomoći.

Početu obuku pohađalo je (37) novoimenovanih sudija, od kojih sedam (7) iz srpske zajednice.

Adresa “Lagjja e Spitalit”
Rr. Muharrem Fejza p.n
Prishtinë, Republika e Kosovës

Tel: + 383 38 200 18 660
E-mail: infoad@rks-gov.net
<https://ad.rks-gov.net>